

“โรคในช่องปาก”

ศัตรูตัวฉกาจของเด็ก ๆ

ทันตแพทย์หญิงนราวัลลภ เชี่ยววิทย์ :
งานทันตกรรม
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

สุขภาพช่องปากเจ้าตัวน้อย ละเลยไม่ได้เชียวนะ ! ...ลองจับเจ้าตัวเล็ก อ้าปากกว้าง ๆ ดู
ความผิดปกติสิคะ ไข้แล้วคะ เรากำลังกล่าวถึงโรคในช่องปากของ เด็ก และที่เป็นกันมากที่สุดก็คือ
“โรคฟันผุ” (dental caries) แหม ! ฟังดูสุดแสนจะ ธรรมดา ใคร ๆ ก็เป็นได้ แต่อย่าเพิ่งชะล่าใจไป
นะคะ เพราะหลาย ๆ ท่านอาจยังไม่รู้จักฤทธิ์เดชของเจ้าอาการฟันผุดีพอ แหมยังเป็นสาเหตุของ
ความผิดปกติ และ โรคต่าง ๆ ในช่องปากที่บั่นทอนสุขภาพกายและใจอย่างพอสมควร เรามาทำ
ความรู้จักไปพร้อม ๆ กันเลยคะ

กว่าจะ “ฟันผุ”

สาเหตุของโรคฟันผุเกิดจากแบคทีเรียที่เกาะบนผิวฟัน ย่อยอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต
แล้วมีการสร้างกรดอินทรีย์ เช่น กรดแลคติกออกมา ทำให้เกิดสภาวะความเป็นกรดในช่องปาก ซึ่ง
กรดดังกล่าวจะไปละลายแร่ธาตุบนผิวเคลือบฟัน

อาการเริ่มแรก

คุณหนู ๆ จะมีจุดขาวขุ่นบนตัวฟัน แต่ผิวเคลือบฟันยังแข็งอยู่ และรอยโรคสามารถหาย
เป็นปกติได้ โดยการใช้น้ำฟลูออไรด์ หรือ CPP – ACP แต่ถ้ายังมีการสูญเสียแร่ธาตุจากกรดอยู่ จะ
ทำให้ผิวเคลือบฟันกลายเป็นสีน้ำตาลดำและแตกออกเป็นรู ในระยะนี้จะเริ่มมีอาการเสียวฟัน อาจ
ปวดฟันเวลาเศษอาหารติดฟัน เนื่องจากฟันผุลุกลามเข้าไปถึงชั้นเนื้อฟัน ซึ่งควรได้รับการรักษา
โดยการอุดฟัน หรือครอบฟันในกรณีที่ย่อยผุมีขนาดใหญ่

ถ้าฟันผุยังลุกลามต่อไป แบคทีเรียจะลุกลามเข้าไปในโพรงประสาทฟัน ทำให้เนื้อเยื่อของโพรง
ประสาทฟันอักเสบติดเชื้อ เกิด(โรคประสาทฟันอักเสบ (pulpitis) ซึ่งในระยะนี้เด็กจะมีอาการ
ปวดฟันซึ่งมักจะปวดตอนเย็นหรือกลางคืน ทันตแพทย์จะรักษา คลองรากฟันเพื่อกำจัดการติดเชื้อ
ในโพรงประสาทฟัน แต่ถ้ายังไม่ได้รับการรักษา การติดเชื้อจะลุกลามอย่างรวดเร็วสู่ปลายรากฟันทำให้
เกิด โรคถุงหนองปลายรากฟัน (apical abscess) ซึ่งเด็กจะปวดฟันร่วมกับเหงือกอักเสบ บวม

เป็นหนอง บางรายอาจมีอาการอักเสบติดเชื้อ ลามจากรากฟันไปยังอวัยวะข้างเคียง ทำให้เกิดการติดเชื้อลุกลาม และเกิดการบวมอักเสบบริเวณใบหน้า และคอได้ ... ในระยะนี้เด็กจะได้รับการถอนฟันที่เป็นสาเหตุ ควบคู่กับการใช้ยาปฏิชีวนะ เพื่อควบคุมการติดเชื้อในกรณีที่มีการติดเชื้อลุกลามรุนแรง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีฟันผุลุกลาม

จะปวดเรื้อรัง ติดเชื้อ มีภาวะขาดสารอาหาร ขาดโรงเรียนบ่อย ความมั่นใจในตัวเองลดลง เนื่องจากฟันที่ผุหรือฟันที่หายไป พุดไม่ชัด ฟันแท้ซ้อนเกอ้นเนื่องมาจากถอนฟันน้ำนมก่อนเวลาอันควร

ภูมิคุ้มกันธรรมชาติที่หนู ๆ ต่างมีกันทุกคน

นั่นคือ “น้ำลาย” ซึ่งเป็นตัวหลักของระบบ ภูมิคุ้มกันของร่างกายต่อการเกิดฟันผุ บทบาทสำคัญของ น้ำลาย คือ การชะล้างอาหาร ปรับสภาพความเป็นกรดใน ช่องปาก เป็นตัวกลางช่วยลดการยึดเกาะและการเจริญเติบโตของแบคทีเรียบนผิวเคลือบฟัน ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าว จะขึ้นอยู่กับ การไหลของน้ำลาย ดังนั้นในช่วงเวลาที่เด็กหลับ ซึ่งมีการไหลของ น้ำลายลดลง และหากยังคงได้รับน้ำตาลในช่วงนั้นก็จะ ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดฟันผุเพิ่มขึ้น

เราจะป้องกันฟันผุได้อย่างไร

เพื่อให้ลูกมีโครงสร้างฟันที่สมบูรณ์ รวมถึงลดการส่งผ่านเชื้อแบคทีเรียสู่ลูก **ขณะตั้งครรภ์คุณแม่ ควรรับประทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ รวมถึงดูแล สุขภาพเหงือกและฟันให้แข็งแรงอยู่เสมอ และไม่ควรรี้นมลูกเวลานอนเมื่อ ฟันน้ำนมซี่แรกเริ่มขึ้น รวมถึงไม่ควรให้ดูดนมหลับคาปาก หลีกเลี่ยงนมที่มี รสหวาน และควรให้ดูดน้ำสะอาดตามหลังเมื่อดูดนมทุกครั้ง** นอกจากนี้ควร

- ให้ดื่มนมเป็นมือ และเลิกให้นมมือดื่ก เมื่ออายุประมาณ 6 เดือน และควรเลิกดูดนม จากขวดเมื่ออายุ ประมาณ 18 เดือน

- ควรเริ่มทำความสะอาดช่องปากอย่างช้าที่สุดเมื่อฟันน้ำนมซี่แรกขึ้น โดยใช้ผ้าสะอาด เช็ด สั้นเหงือก ลิ้นและกระพุ้งแก้ม เมื่อฟันงอกขึ้นแล้วควรใช้แปรงสีฟันขนนุ่มที่มีขนาดเหมาะสม แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง (เช้าและก่อนนอน) เป็นอย่างน้อย และผู้ปกครองควรช่วยแปรงฟันให้จนกว่า เด็กจะสามารถแปรงเองได้เป็นอย่างดี

- ควรพาไปรับการตรวจสุขภาพช่องปาก ภายใน 6 เดือนหลังจากฟันซี่แรกขึ้น หรืออย่างช้า อายุไม่เกิน 1 ปีครั้ง นอกจากนั้น ควรพาเด็กกลับมาตรวจเป็นระยะทุก ๆ 6 เดือน ส่วนใน**เด็กที่มี ความเสี่ยงสูง** แนะนำให้กลับมารับการตรวจทุก ๆ 3 - 4 เดือน เด็กบางคนถูกละเอียดจนเป็นโรค **ฟันผุเรื้อรัง** อาทิ โรคประสาทฟันอักเสบ โรคถุงหนอง ปลายรากฟัน และอาจลุกลามจนเกิดเป็นฝีหนองที่เหงือก รวมถึงเกิดฝีหนองหรือถุงหนองในกระดูก ขากรรไกรได้ ... ดังนั้นถ้าสามารถยับยั้ง

ขบวนการเกิดโรคฟันผุได้ในระยะแรก ๆ ก็สามารถหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดจากฟันผุ การสูญเสียความสวยงาม และลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคฟันผุได้

เมื่อได้ทราบเช่นนี้แล้ว ผู้ปกครองทั้งหลายก็อย่าลืมพาเจ้าตัวเล็กมาพบทันตแพทย์อย่างสม่ำเสมอ เพราะนอกจากจะเป็นการป้องกันได้ดีที่สุดแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังและลดความตื่นกลัวเมื่อต้องมาพบทันตแพทย์ต่อไปในอนาคตค่ะ